

Homoseksualizm w nazistowskich Niemczech

Autor tekstu: **Ilona Vijn-Boska**

Pojęcie homoseksualizmu powstało w drugiej połowie dziewiętnastego wieku. Wcześniej, już od średniowiecza, poruszano ten temat w teologicznych i prawniczych kręgach określając go jako sodomie. W czasach starożytnych kontakty między osobami tej samej płci dozwolone były tylko przy "różnicach klasowych", gdzie wolni mężczyźni mogli mieć stosunki z niewolnikami. Podział na stronę aktywną i pasywną determinowało pochodzenie. Podobny rozdział dotyczył kontaktów seksualnych między kobietami i mężczyznami. W pierwszych wiekach po Chrystusie zaczęto stopniowo zaostrzać zasady współżycia seksualnego. Justynian (527-565), cesarz wschodniorzymski, zabronił całkowicie uprawiania homoseksualizmu powołując się na biblijne opowiadanie o Sodomii, twierdząc, że Bóg karał za uprawianie stosunków między osobami tej samej płci głodem, powodzią i katastrofami. Zakaz został wydany, aby cesarz mógł uwolnić się od swoich politycznych przeciwników. Dało to początek karania śmiercią mężczyzn odbywających stosunki homoseksualne. Prześladowania homoseksualistów osiągnęły apogeum w piętnastym i szesnastym wieku we włoskich, portugalskich i hiszpańskich miastach.

W północnej Europie, w takich krajach jak: Anglia, Francja i Holandia pod koniec siedemnastego wieku powstały prawdopodobnie pierwsze formy subkultury homoseksualnej. Wyznaczono miejsca spotkań, opracowano kody-język do ułatwiania kontaktów między homoseksualistami.

W osiemnastym wieku oświeceni filozofowie i juryści zaczęli w swoich publikacjach poruszać temat homoseksualizmu i podkreślać, że prewencja jest lepsza niż karanie. Twierdzili też, że rząd nie powinien się mieszać w sferę między człowiekiem a Bogiem. Polityka ta była powszechna szczególnie w świecie medycyny. Lekarze zaczęli mieć wpływ na prawo karne. W ich kompetencji leżało odróżnienie przestępców od osób psychicznie chorych. Pojawiło się pytanie, czy homoseksualizm jest wyrazem, powodem czy rezultatem choroby psychicznej? Według lekarzy homoseksualizm był moralnym obłędem (*łac. insania moralis*) lub seksualną patologią. Powodów doszukiwano się w degeneracji osobnika w wyniku nadużywania alkoholu lub masturbowania się jego przodków. Taki osobnik z wrodzonym lub nabytym obłędem nie mógł być za to odpowiedzialny karnie. Musiano go nauczyć abstynencji w życiu płciowym.

W XIX wieku na nowo powrócił temat homoseksualizmu. Karl Heinrich Ulrichs (1825-1895) napisał pod pseudonimem Numa Numantius dwanaście utworów o miłości między mężczyznami. Według niego homoseksualizm był wrodzony a przez to naturalny. Ponieważ większość mężczyzn seksualnie interesowała się kobietami i odwrotnie, to u mężczyzn będących zainteresowanych innymi mężczyznami miało to być wywołane działaniem gruczołu, który zawierał psychiczne cechy kobiece: kobieca dusza zamknięta w męskim ciele. Karl Heinrich Ulrichs nazwał ich 'trzecią' płcią.

*

Kilkanaście lat później niemiecki seksuolog [Magnus Hirschfeld](#) opierając się na twierdzeniach Ulrichsa w swojej teorii *Zwischenstufen* (stopni pośrednich) stwierdził, że istnieją różnorodne formy współżycia między kobietami i mężczyznami. Jak wielu badaczy przed nim, próbował rozwiązać zagadkę natury. Współżycie seksualne mężczyzn, dla niego jako lekarza i radnego w rzeczywistości nie różniło się od miłości między kobietą i mężczyzną. W 1897 roku Magnus Hirschfeld założył Wissenschaftlich-humanitäre Komitee, który był pierwszą formą homo-emancypacyjnego ruchu. Od 1899 roku Hirschfeld wydawał periodyk naukowy, gdzie były publikowane eseje o medycznych, prawnych, historycznych i antropologicznych aspektach homoseksualizmu. Wissenschaftlich-humanitäre Komitee razem z innymi organizacjami homoseksualistów walczył też o zniesienie karnego paragrafu 175, który zabraniał wszystkich homoseksualnych zachowań między mężczyznami. W 1903 roku Hirschfelds przeprowadził wśród berlińskich studentów i robotników pierwszą w Europie ankietę na temat upodobań seksualnych. Na sześć tysięcy ankietowanych 2,2 procent oznajmiło, że miało homoseksualne zbliżenia.

Przegrana I Wojna Światowa oznaczała dla Niemców straty milionów żołnierzy, brak żywności i paliwa. Nowy demokratyczny rząd znany jako Republika Weimarska (1918-1933)

stanął przed problemem odbudowy kraju, w którym panowało polityczne i ekonomiczne napięcie. Dla homoseksualistów i lesbijek nadszedł lepszy czas. Chociaż homoseksualne związki między mężczyznami były zabronione i policja prowadziła rejestr osób podejrzanych o homoseksualizm - niewielu aresztowano. Niemcy wprowadziły liberalizację życia społecznego. Kobiety stały się bardziej samodzielne, młodzież szukała wolności a homoseksualiści dążyli do osiągnięcia akceptacji przez społeczeństwo. W Berlinie powstawały homoseksualne wydawnictwa i czasopisma. Istniało niemal sto kawiarni i barów dla homoseksualistów. W 1919 powstał pierwszy film o homoseksualistach *Anders wie die Anderen (Inaczej niż ci inni)*.

*

Stopniowo nadciągały jednak czarne chmury nad Niemcami. Rosnąca potęga NSDAP doprowadziła stopniowego zaniku seksualnej tolerancji. W 1928 roku narodowi socjaliści tak wypowiedzieli się w ankiecie na temat homoseksualizmu wysłanej do nich przez organizację homoseksualistów w związku z próbą uprawomocnienia homoseksualizmu: "To nie jest istotne, czy Pan lub ja żyjemy; jedyną ważną sprawą jest życie niemieckiego narodu. A ten tylko może żyć, kto zachowa swoją męskość... Wolna miłość i seksualne zбочenia są niedopuszczalne i każdy kto o homoseksualnej miłości myśli jest naszym wrogiem".

Panujący na świecie ekonomiczny kryzys lat trzydziestych doprowadził do tego, że miliony Niemców straciło pracę. Dla nich Adolf Hitler obiecujący chleb, pracę i potężne Niemcy stał się upragnionym wodzem. W marcu 1933 roku Hitler przejął władzę. Według nazistów Niemcy mogły stać się potęgą tylko pod warunkiem oczyszczenia niemieckiego narodu z niepotrzebnych elementów, takich jak Żydzi, Cyganie, inwalidzi i homoseksualiści. Zaraz po dojściu Hitlera do władzy rozpoczęły się prześladowania homoseksualistów, 30 stycznia Hitler został kanclerzem Niemiec, a już 23 lutego zabroniono homoseksualizmu i pornografii.

W maju 1933 roku młodzi naziści wtargnęli do Instytutu Seksuologicznego po to, aby spalić tam obecny zbiór 2000 książek i inne wartościowe zbiory fotografii. Bary dla homoseksualistów zostały pozamykane a czasopismom zabraniano prawa do wydawania. W 1935 prawo zabraniające stosunków seksualnych między dwoma mężczyznami zostało zaostrzone. Teraz już samo podejrzenie o homoseksualizm było wystarczające, aby dana osoba została aresztowana i skazana, a nie jak dawniej złapanie na gorącym uczynku. Nazistowski adwokat Hans Frank ostrzegał przed 'epidemią homoseksualizmu', która mogła zagrozić Rzeszy. Drugim wrogiem według niego była Ameryka przepełniona żydami i kobietami malującymi twarze i paznokcie. Sam Himmler twierdził, że żadna aryjska kobieta nie powinna malować ust.

Od roku 1936 oficerowie Himmlera mieli prawo do tego, aby każdego podejrzanego o homoseksualizm aresztować i podczas przesłuchania zmusić do złożenia zeznań i przyznania się do czynów, których nie popełnili. Rok później założono **Narodową Centralę do Walki z Homoseksualizmem i Aborcją**. Aparat śledczy Gestapo zaczął zbierać ze wszystkich korpusów policyjnych nazwiska osób podejrzanych o homoseksualizm, w ten sposób powstały **tzw. różowe listy**. Kiedy dany homoseksualista zostawał zatrzymywany przez policję to tracił wszystko: swoją pracę, mieszkanie, honor i wolność. Ci którzy jeszcze nie byli znani policji musieli ukrywać swoje uczucia i zachowywać się tak, aby nikt nie domyślił się o ich skłonnościach. Doniesienia składali wszyscy tzw. uczciwi obywatele. „Mieszkamy w tym samym domu dwanaście lat, i przez ten cały okres nigdy nie było u niego żadnej kobiety z wizytą. Pewności do końca nie mam, ale to wszystko wydaje mi się bardzo podejrzane. W jakim celu przychodzi do niego tylu młodych mężczyzn? Bardzo proszę, aby podczas śledztwa moje nazwisko nie zostało wymienione" (Hedwig R. Z Wilmersdorf).

Wielka kampania przeciw homoseksualistom trwała do około 1939 circa 1940 roku, kiedy to niemieccy mężczyźni zaczęli być powoływani do wojska, gdzie gestapo nie miało już tak dużego wpływu. Z danych historycznych wynika, że **około sto tysięcy mężczyzn zostało aresztowanych i skazanych, z tej liczby około 10.000 do 15.000 trafiło do obozów koncentracyjnych**. Co mogło ich tam czekać? Trafiali do obozów, gdzie przypinano im na piersi **różowy trójkąt**, tak aby wszyscy wiedzieli kim są. Przeważnie byli traktowani jako najgorszy gatunek więźniów, tak jak więźniowie pochodzenia żydowskiego czy też Cyganie. Tak oto wspomina jeden z więźniów, który przeżył obóz w Flossenbürg: "W naszym bloku byli tylko i wyłącznie homoseksualiści i każde skrzydło, tzw. izba, mieściło około 250 mężczyzn.

Wykonanie egzekucji na homoseksualistach w Iranie, 2005

Spać mogliśmy tylko w koszulach nocnych z rękami na kocu. To miało zapobiec masturbowaniu się. Szyby były wtedy pokryte centymetrem lodu. Ten, kto został złapany z kalesonami lub z rękami pod kocem — prawie każdej nocy były kontrole — za karę zostawał na dworze oblatany paroma wiadrami zimnej wody i musiał godzinę tam stać. Mało kto miał siłę to przeżyć, a ten który z zapaleniem płuc trafiał do izby chorych nie opuszczał jej już jako żywy". Niektórzy homoseksualiści, aby przeżyć obóz zgadzali się na kastrację. Po tym zabiegu mogli opuszczać obóz, aby pracować w fabrykach i przez to mieli przyznawane większe porcje żywnościowe.

Po wygraniu wojny przez aliantów nad nazistowskimi Niemcami w 1945 ci, co byli skazani na podstawie paragrafu 175 nie zostali zwolnieni, ale zmuszani do odbycia kary. Dopiero w 1969 Niemcy złagodźli nazistowskie prawo, określając karalną granicę poniżej 21 lat, w 1973 zmieniono na 18 lat a w końcu w 1994 prawo to zostało zniesione.

Mało jest wiadomo na temat stosunku nazistów do lesbijek, rzadko kiedy były oficjalnie prześladowane. Dla nacjonalistycznych socjalistów 'naturalna' zależność kobiety od mężczyzny była tak oczywista, i kobiety były traktowane jako osoby pasywne, które nie były w stanie same decydować o swojej seksualności. Dlatego też nie uważano je za duże zagrożenie. Homoseksualne kobiety mogły być zawsze użyte do normalnego seksualnego aktu i rodzić dzieci. W latach trzydziestych prawnik dr Rudolf Klare domagał się na łamach czasopisma "Deutsches Recht", żeby lesbijki były tak samo karane, jak geje. Jednakże jego argumenty zostały odrzucone, bo jak powiedział kryminolog Eduard Mezeger: "mężczyźni marnują przez czyn homoseksualny swoją płodność a kobiety o wiele mniej, zboczenia między mężczyznami są o wiele bardziej rozpowszechnione niż u kobiet".

Według nazistów homoseksualizm u kobiet był mniej widoczny i przez to stanowił mniejsze zagrożenie nadszatkownictwa. Narodowa Centrala do Walki z Homoseksualizmem i Aborcją posiadała listę kobiet podejrzanych o homoseksualizm. W 1975 roku Ina Kukuc opublikowała raport o aresztowaniu i skazaniu na podstawie fałszywych zeznań kilkunastu lesbijek. Kobiety-lesbijki w obozach koncentracyjnych często musiały służyć do zaspakajania mężczyzn w obozowych domach publicznych. W książce *Schwule und Faschismus*

(Homoseksualizm i faszyzm) opisane są między innymi losy Helene G. Z Schleswig-Holstein. Jej partnerka odrzuciła amory niemieckiego oficera za co zostały aresztowane i skazane na karę więzienia. Helene G. trafiła do obozu koncentracyjnego Butzow. Chociaż oficjalnie cudzoziemcom zabraniano kontaktów intymnych z „rasowa” Niemką, francuscy i rosyjscy więźniowie wojenni zachęcani byli przez kapo do uprawiania seksu z lesbijkami. "To tylko lesbijki, jak dobrze się sprawicie każdy z was dostanie butelkę wódki" — zachęcano.

W obozach koncentracyjnych kobiety podejrzewane o stosunki seksualne między sobą były bite i karane.

W roku 1937 Himmler powiedział w swoim przemówieniu: "Niektórzy homoseksualiści uważają, że to co oni robią jest ich prywatnym życiem. Lecz życie seksualne nie jest już prywatną sprawą, ponieważ dotyczy przeżycia narodu. To jest różnica między zawładnięciem świata a samozniszczeniem. Naród z dużą ilością dzieci może zawładnąć światem. Naród czysty rasowo z niewielką ilością dzieci stoi już jedną nogą w grobie, za pięćdziesiąt lub sto lat nie

będzie już istniał. Dlatego też wszyscy musimy zrozumieć, że nie możemy tej chorobie (homoseksualizmowi) pozwolić rozwijać się w Niemczech i musimy ją zwalczać... To jest bardzo ważne, abyśmy ich (homoseksualistów) wytepli, nie z zemsty, ale z konieczności życiowej'.

Czy dzisiaj wiele osób nie myśli podobnie?

*

Źródła:

- [Wystawa fotograficzna w byłym obozie Westerbork o homoseksualistach w Niemczech.](#)
- [Lesbiennes in het derde rijk](#) (Lesbijki w III Rzeszy)
- Richard Plant, *De roze driehoek: de nazi-vervolging van homoseksuelen* (Różowy trójkąt: prześladowanie homoseksualistów w III Rzeszy); tłum. z ang. H. Ekels, Utrecht 1987.
- Marita Keilson-Lauritz, Marty PN van Kerkhof, Robertine Romeny, *Homoseksualiteit voor beginners: over geschiedenis, emancipatie en leefstijl* (Homoseksualizm dla początkujących), Amsterdam 1991.

Zobacz także te strony:

[Krótka historia homocaustu](#)

Ilona Vijn-Boska

Korespondentka z Holandii współpracująca z Racjonalistą

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 09-07-2006)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4902) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4902>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane

w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl